

Motion till riksdagen 2013/14:Ub12

av Ibrahim Baylan m.fl. (S)
med anledning av prop. 2013/14:148

Vissa skollagsfrågor

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma till riksdagen med en analys av hur det kommunala utjämningsystemet skulle kunna bidra till en likvärdig utbildning i hela landet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utvärdering av hur kommunerna fördelar resurserna bör genomföras senast två år efter det att ändringarna har trätt i kraft.

Motivering

Vi har stora och allvarliga utmaningar i svensk skola, skolresultaten sjunker och klyftorna mellan skolor och elevgrupper ökar. I dag lämnar så mycket som var åttonde elev grundskolan utan gymnasiebehörighet och PISA 2012 visar att svenska 15-åringars kunskaper i läsförståelse, matematik och naturvetenskap ligger under OECD-genomsnittet. Sverige är det land som tappar mest kunskapsmässigt. När det gäller läsförståelse har den svenska skolan tappat förmågan att kompensera för föräldrars bakgrund, och de svagpresterande eleverna tappar mest.

OECD har tydligt visat att de skolsystem i världen som presterar bäst också är de mest jämlika. Det är därför mycket oroande att klyftorna i skolan ökar. År 2013 var det i genomsnitt 87,6 procent av eleverna som var behöriga till något gymnasieprogram. Skillnaderna mellan olika elevgruppers resultat i grundskolan är mycket stora, särskilt om man ser till föräldrarnas utbildningsbakgrund och om eleverna har utländsk bakgrund. Andelen behöriga var högst bland elever med minst en högskoleutbildad förälder. Det är mer än sju gånger högre risk att en elev med en förälder som enbart har grundskoleutbildning inte blir behörig till gymnasiet jämfört med en elev som har en högskoleutbildad förälder. Föräldrars utbildningsbakgrund slår igenom oavsett

Fel! Okänt namn på

var eleven och elevens föräldrar är födda. Av de elever vars föräldrar endast har förgymnasial utbildning var det drygt hälften som hade behörighet till gymnasieskolan.

Den ökande skolsegregationen är en av huvudförklaringarna till de sjunkande kunskapsresultaten. Detta är djupt allvarligt och ett stort misslyckande för skolpolitiken, vars mål måste vara att hjälpa varje elev att nå sin fulla potential. Vi har därför krävt att för att öka likvärdigheten i skolan måste resurser fördelas efter skolors och elevers behov. Det är bra att regeringen nu backar från sitt tidigare motstånd och lägger fram ett förslag till riksdagen om ändring i skollagen (2010:801) som innebär att kommuner, rektorer och förskolechefer ska fördela resurser efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

För att ge kommunerna de allra bästa förutsättningar att fördela resurser efter behov måste staten göra aktiva insatser. Sveriges Kommuner och Lands-ting (SKL) lyfter i sitt yttrande en viktig aspekt, nämligen att det kommunala utjämningsystemet bör ta hänsyn till de skilda behov som finns i kommunerna. Regeringen hänvisar till att detta bör beaktas inom ramen för Statskontorets löpande uppföljning av utjämningsystemet. Vi menar att regeringen bör återkomma till riksdagen med en analys av hur det kommunala utjämningsystemet skulle kunna bidra till elevers rätt till en likvärdig utbildning i hela landet.

Utöver kommunernas resursfördelningssystem så menar vi att staten ska göra insatser för att ytterligare lyfta de skolor som har allra tuffast förutsättningar. Alla elever har rätt att få en undervisning som gör att de når målen i skolan och ges förutsättningar att utvecklas så långt som möjligt. Vi har därför föreslagit att Statens skolverk ska ges i uppdrag att fördela resurser till de skolor där uppemot hälften av eleverna inte når behörighet till gymnasiet. Vidare vill vi att det ska vara möjligt att locka de allra bästa lärarna till dessa skolor genom högre löner.

Regeringens förslag till nya bestämmelser i skollagen (2010:801) innebär att kommunerna ska ha ett transparent och förutsägbart resursfördelningssystem och lägger en stor del av utvärderingen av dessa system på kommunerna själva. Det är först när skillnaderna i måluppfyllelse är stora mellan skolor i en kommun som Skolinspektionen ska granska hur kommunen fördelar resurser. Vi menar att det är av största vikt för att den nya bestämmelsen ska få genomslag att göra såväl lokala som nationella uppföljningar och utvärderingar. En utvärdering av hur kommunerna fördelar resurserna bör genomföras senast två år efter det att ändringarna har trätt i kraft.

Fel! Okänt namn på

Stockholm den 1 april 2014

Ibrahim Baylan (S)

Louise Malmström (S)

Caroline Helmersson Olsson (S)

Gunilla Svantorp (S)

Cecilia Dalman Eek (S)

Håkan Bergman (S)

Thomas Strand (S)

Adnan Dibrani (S)